Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
20 maart 2023

Ons kenmerk
4539134/4539164

Bijlagen
brief BIT-adviezen BIPOM Openbaar Ministerie en Basisplan Straf Rechtspraak, dd. 17 maart 2023, kenmerk 4539134/4539361
EK brief
kenmerk 4539134/4539160
TK brief
met 5 bijlagen

nota

Beslisnota aanbieding BIT-adviezen Business Informatieplan OM en Basisplan Straf Rechtspraak

1. Aanleiding

Het Business Informatieplan OM (kort: BIPOM) is een informatiebeleidsplan waarin de strategische uitgangspunten en de ambitie voor de nieuwe informatievoorziening van het OM zijn beschreven. Het doel is de huidige systemen voor strafrecht, met name het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS), te vervangen door nieuwe systemen die procesvernieuwingen en het nieuwe Wetboek van Strafvordering (WvSv) ondersteunen. Om de beoogde procesvernieuwing te realiseren dient het OM onder andere de gedeelde ICT met de Rechtspraak te ontvlechten. Deze beslissing was voor de Rechtspraak mede aanleiding om te starten met het Basisplan Straf.

Het Adviescollege ICT-toetsing (kort: AcICT) heeft over beide trajecten recent twee adviesrapporten uitgebracht. Beide adviesrapporten en de beleidsreacties daarop worden, indien akkoord, op 20 maart 2023 aangeboden aan de kamers der Staten-Generaal.

2. Geadviseerd besluit

Advies:
In te stemmen met de verzending van bijgevoegde brief inclusief de beleidsreacties van het OM en de Raad voor de Rechtspraak als reactie op de adviezen van het AcICT op een voorgenomen vernieuwingstraject bij het Openbaar Ministerie en een vernieuwingstraject bij de Rechtspraak.

De afspraken om de AcICT adviezen en beleidsreacties daarop te versturen zijn vastgelegd in het tijdelijk Instellingsbesluit Adviescollege ICT-toetsing en het Wetsvoorstel Wet Adviescollege ICT-toetsing.

Voor het type advies wat het OM heeft gehad, geldt formeel dat een beleidsreactie naar de kamers daarvoor niet nodig is. Een dergelijk advies wordt eenmaal per half jaar openbaar gemaakt[1]. Voor het type advies dat de Rechtspraak heeft gehad, geldt dat de beleidsreactie binnen 4 weken met het adviesrapport van het AcICT dient te worden aangeboden aan de kamers der Staten-Generaal[2].

[1] Instellingsbesluit Adviescollege ICT-toetsing, artikel 2, lid 2, onderdeel b, artikel 3, lid 2
[2] Instellingsbesluit Adviescollege ICT-toetsing, artikel 2, lid 2, onderdeel a1º, artikel 3, lid 1

Echter vanwege de onderlinge afhankelijkheid tussen beide trajecten, waarbij de gemeenschappelijk gebruikte ICT-voorziening wordt ontvlochten en waarbij het AcICT adviseert de samenwerking tussen het OM en de Rechtspraak te verbeteren, wordt u geadviseerd beide adviesrapporten met de beleidsreacties daarop tegelijkertijd aan te bieden aan de kamers der Staten-Generaal.

Voor de volledigheid wordt echter wel gemeld dat de wettelijke reactietermijn op het AcICT-advies van het Basisplan Straf met enkele dagen is overschreden als gevolg van de zorgvuldige afstemming tussen de CIO's en bestuurders van het OM, de Rechtspraak en het departement.

3. Kernpunten

Toelichting op het advies over het Business Informatieplan OM (BIPOM)

Het AcICT heeft op 9 december 2022 advies uitgebracht over de strategie en beheersing van het vernieuwingstraject beschreven in het BIPOM. Het AcICT adviseert om meer zekerheden te creëren die de continuïteit en bruikbaarheid van de bestaande systemen voor de korte en lange termijn kunnen waarborgen en de slagingskans van het vernieuwingstraject vergroten:

1. Maak twee verschillende plannen voor de vernieuwing, continuïteit en aanpasbaarheid van de bestaande strafrechtsystemen en neem daarna het besluit over de vervolgaanpak.
2. Blijf investeren in de bestaande strafrechtsystemen, omdat de bestaande strafrechtsystemen naar verwachting na 2027 nog in gebruik zijn.
3. Vergroot de grip op de inzet van marktpartijen door de waarde van de huidige raamovereenkomsten met externe partijen te onderzoeken, zo nodig een nieuwe aanbesteding voor raamovereenkomsten te starten en meer opties voor het waarborgen van continuïteit van beheer en onderhoud te onderzoeken.

Op de vraag hoe het AcICT betrokken wil blijven, stelt AcICT voor om na een jaar een vervolgonderzoek te doen en advies te geven over de keuze voor plan A en/of plan B en het vervolg.

Reactie OM

Het OM heeft zijn waardering geuit over het advies. Het stelt het OM in staat om BIPOM tijdig bij te sturen voordat wordt aangevangen met de grootschalige implementatie van dit noodzakelijke, maar omvangrijke, vernieuwingstraject en de vervanging van enkele belangrijke strafrechtsystemen. Het OM gaat met de door AcICT gegeven adviezen aan de slag. Voor wat betreft het advies om naast het bestaande Plan A (vernieuwing van de systemen, programma Emma) ook een Plan B (vernieuwing van bestaande systemen) op te stellen geeft het OM aan dat naast een herbezinning op het uitvoeringsprogramma Emma ook daadwerkelijk begonnen is met het maken van het alternatieve Plan B.

Toelichting op het advies over het Basisplan Straf

Het AcICT heeft op 13 februari 2023 uitgebracht over het programma Basisplan Straf. Het AcICT adviseert om de volgende noodzakelijke voorwaarden voor een succesvolle GPS-vervanging op korte termijn in te vullen:

1. Breng de samenwerking met het OM binnen drie maanden op orde vanwege de afhankelijkheid tussen de Rechtspraak en het OM bij de vervanging van GPS en afspraken te maken over de ontvlechting, de gegevensuitwisseling, de besturing en alternatieven indien de vervanging uitloopt.
2. Zorg voor meer zekerheid over de haalbaarheid van de oplossingsrichting voor de Rechtspraak door complexiteit te reduceren en in te zetten techniek

eventueel te toetsen en daarnaast in de oplossing rekening te houden met de ontvlechting en te werken met betrouwbare planningen.
3. Verbeter de inrichting van de realisatie door onder andere aandacht te besteden aan het vertalen van functionele behoeften naar oplossingen en tijd te nemen voor de implementatie.
4. Zorg voor een beheerste programma-uitvoering.

Reactie Raad voor de rechtspraak
De Rechtspraak geeft in haar reactie aan dat de aanbevelingen een waardevolle aanvulling zijn op de maatregelen die zij inmiddels al heeft genomen na eerdere ontvangen adviezen. De Rechtspraak is ervan overtuigd dat de kans op een succesvolle uitvoering van het Basisplan Straf dan ook verder vergroot is.
De Rechtspraak brengt samenwerking met het OM op orde brengt middels het maken van samenwerkingsafspraken. Verder komt de Rechtspraak met maatregelen op de aanbevelingen die door het AcICT zijn gedaan.

Toelichting op de gezamenlijkheid
De rapporten zijn de afgelopen periode besproken met zowel het College van procureurs-generaal, de Raad voor de Rechtspraak en de CIO's van beide organisaties. Beide organisaties onderschrijven daarin het belang van een goede informatievoorziening voor een goed functionerende keten. Zowel het OM als de Rechtspraak hebben aangegeven al met aanbevelingen aan de slag te zijn.

Voor wat betreft de samenwerking tussen het OM en de Rechtspraak zijn al stappen gezet om hierover concrete afspraken te maken (vastgelegd in een convenant) over de samenwerking tijdens de ontvlechting. Afspraken die door beide partijen zullen worden ondertekend, gemonitord en geëvalueerd.

Voor wat betreft de consequenties van de rapporten op de planning van de start van de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is nog nader overleg en afstemming nodig. Dit raakt niet alleen het OM en de Rechtspraak maar meer organisaties in de strafrechtketen. Het is van belang dat de komende jaren goed onderling overleg plaats blijft vinden om ervoor te zorgen dat de implementatie van het wetboek niet onnodig vertraging oploopt.
Aangezien in de adviezen van de AcICT wordt ingegaan op de relatie tussen de nieuwe strafrechtsystemen en de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, wordt hieraan ook in de brief een korte passage besteed. Voordat concreet kan worden ingegaan op de gevolgen voor de invoering van het nieuwe wetboek, moeten de Rechtspraak en het OM in kaart brengen welke mogelijkheden er zijn om de noodzakelijk aanpassingen die uit het nieuwe wetboek voortvloeien tussentijds aan te brengen in de huidige strafrechtsystemen en wat daarvan de kosten zullen zijn. Om die reden wordt in de brief aangegeven dat nog nader overleg en afstemming nodig is.

4. Toelichting

4.1 Politieke en bestuurlijke context

Zoals hierboven vermeld wordt u beiden geadviseerd om de adviezen van het AcICT en de beleidsreacties daarop aan te bieden aan beide kamers der Staten-Generaal.

4.2 Financiële overwegingen

Beleidskeuze uitgelegd **Onderbouwing doeltreffend, doelmatig en evaluatie (art. 3.1. CW)**	
1. Doel	Welke doelen worden nagestreefd met het voorstel in termen van beoogde presentaties en effecten? Voor beide organisaties geldt dat een goed werkende informatievoorziening noodzakelijk is voor het functioneren van de processen en de keten. De ontvlechting van de gemeenschappelijk gebruikte ICT helpt beide organisaties om hun informatievoorziening wendbaarder in te richten naar eigen behoefte. Een goede informatievoorziening is een voorwaarde om beide organisaties goed te laten functioneren.
2. Beleidsinstrument(en)	Welke beleidsinstrumenten worden ingezet om deze doelen te realiseren? Zowel door het OM als door de Rechtspraak is een programmaorganisatie ingericht waarbinnen de realisatie en implementatie van de nieuwe ICT wordt gerealiseerd. Voor het gemeenschappelijk deel, de ontvlechting, worden de afspraken vastgelegd in een convenant. Met het departement wordt over de voortgang via de daartoe ingerichte overleggen met het OM en de Rechtspraak gesproken.
3A. Financiële gevolgen voor het Rijk	Welke financiële gevolgen heeft het voorstel voor de Rijksbegroting? De uitgaven voor het OM voor de uitvoering van het BIPOM zijn nog niet exact bekend, maar liggen boven € 100 miljoen. De uitgaven voor de Rechtspraak voor de uitvoering van het basisplan Straf bedragen € 42 miljoen.

3B. Financiële gevolgen voor de maatschappelijke factoren	Welke financiële gevolgen heeft het voorstel voor maatschappelijke sectoren (als van toepassing)? Geen.
4. Nagestreefde doeltreffendheid	Op welke wijze en in welke mate wordt verwacht dat het beleidsinstrumentarium gaat bijdragen aan de beoogde prestaties en effecten (beknopte beleidstheorie)? Zie onder 1.
5. Nagestreefde doelmatigheid	Waarom is het voorgestelde instrumentarium een efficiënte manier om de beoogde prestaties en effecten te bereiken? Zie hierboven.
6. Evaluatieparagraaf	Hoe wordt het voorstel gemonitord en geëvalueerd? De Rechtspraak en het Openbaar Ministerie hebben voor beide trajecten een programmatische aanpak ingericht met de nodige evaluatiemomenten, waaronder externe reviews, CIO oordelen en AcICT toetsen. De Tweede Kamer wordt over de voortgang van de uitvoering geïnformeerd via de jaarberichten, verslagen en de brieven die daarover aan de Kamer worden verstuurd.

4.3 Juridische overwegingen
N.v.t.

4.4 Krachtenveld
Zie onder 3.

4.5 Strategie
Door beide onderdelen is aangegeven dat zij met de adviezen van het AcICT aan de slag gaan.

4.6 Uitvoering
Hierbij wordt verwezen naar de AcICT-adviezen alsmede de beleidsreacties van beide onderdelen en de reacties die de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming daarop geven.

4.7 Implementatie
Het BIPOM loopt van 2023 – 2027. Voor de uitwerking onder Emma wordt nog een plan gemaakt met daarin de verdieping over de tijdslijnen. De planning van het Basisplan Straf loopt in de periode 2021 – 2025.

4.8 Communicatie
Communicatie
De definitieve AcICT-adviezen, de beleidsreacties en de toelichting op de politiek bestuurlijke context zijn openbaar. Het AcICT publiceert de definitieve AcICT-adviezen op zijn website. De status van het Basisplan Straf alsook Emma zal ook worden gepubliceerd op het Rijks ICT Dashboard.

Afstemming
De adviesrapporten en de beleidsreacties zijn met betrokken partijen (OM, Rechtspraak, CIO JenV en DGRR) afgestemd.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor
Al in een eerdere fase van het proces is ingestemd met opvolging van de aanbevelingen op basis van de concept adviezen van AcICT.

Het conceptadvies en de concept-beleidsreactie op het BIPOM is op 7 november 2022 verstuurd naar het AcICT door de minister van Justitie en Veiligheid. Daarnaast heeft bespreking plaatsgevonden over het advies, de beleidsreactie en de samenhang met het Basisplan Straf in de overlegvergadering met het OM en JenV op 15 februari jl.

Het conceptadvies en de concept-beleidsreactie op het Basisplan Straf is op 13 februari 2023 door tussenkomst van de minister voor Rechtsbescherming verstuurd naar het AcICT. De minister is op 27 februari jl schriftelijk geïnformeerd over het advies, de beleidsreactie, de samenhang met het BIPOM en het Wetboek.

5 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.